

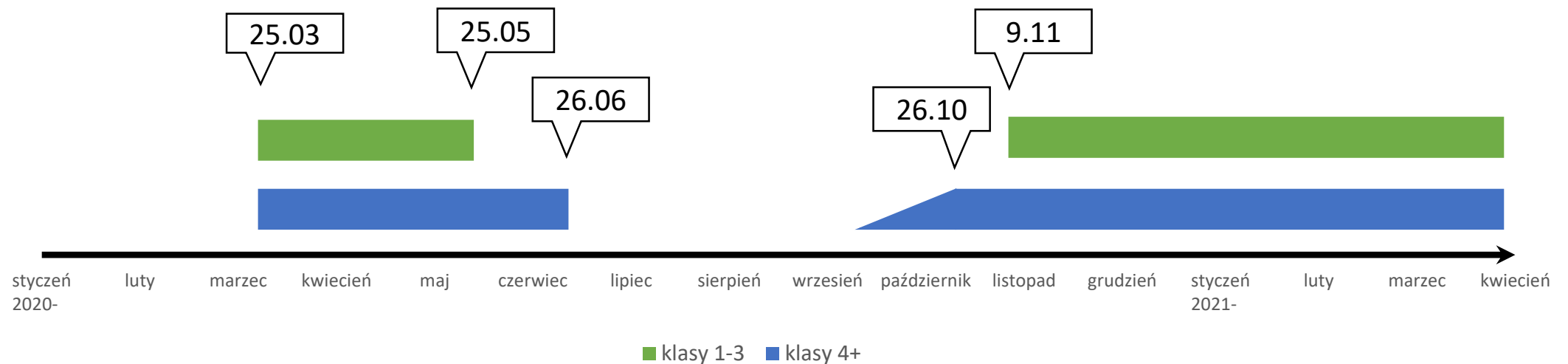
Paweł Penszko (Evalú, IBE)

Małgorzata Zub

Polityka spójności a wyzwania edukacji zdalnej

XIV Międzynarodowa
Konferencja Ewaluacyjna
(2021)

Powszechne kształcenie zdalne w Polsce

Metody i narzędzia stosowane w edukacji zdalnej

W porównaniu do czasu sprzed pandemii:

- Stosowane częściej: multimedia, quizy i testy cyfrowe, gry komputerowe.
- Stosowane rzadziej: praca w parach i grupach, prezentacje uczniowskie i in. formy interakcji z innymi uczniami.

Po kilku miesiącach edukacji zdalnej (jesień i zima 2020/2021) w porównaniu do początków:

- 90% regularnie prowadziło lekcje zdalne (MS Teams itp.) (a początkowo 30%-50%).
- Wykorzystanie aplikacji aktywizujących i do zdalnej współpracy wzrosło w niewielkim stopniu.
- Nauczyciele rzadziej dostarczali materiały (spadek z 30% do 18%) uczniom bez dostępu do TIK (1-2% uczniów).

Problemy:

- Mniejsza skuteczność edukacji i kłopoty z pomocą uczniom mającym trudności w nauce.

Źródła:

Zub, M. (red.) "Ewaluacja wsparcia realizowanego w obszarze edukacji w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. III Raport cząstkowy" (powyżej przedstawiono dane dla połączonych ważonych prób nauczycieli szkolonych z TIK przy wsparciu EFS i szkolonych z tematów innych niż TIK);

Biernat, M. i inni. (2020). Edukacja zdalna w czasie pandemii. Edycja I;

Buchner, A. i Wierzbicka, M. (2020). Edukacja zdalna w czasie pandemii. Edycja II; Plebańska, M., Szyller, A., Sieńczewska, M.: Edukacja zdalna w czasach COVID-19;

Czapliński, P.; Dynowska-Chmielewska, K., Federowicz, M.; Giza-Poleszczuk, A. i in. (2020) Raport edukacja między pandemią COVID-19 a edukacją przyszłości;

Jaskulska, S., Jankowiak, B.: Kształcenie na odległość w Polsce w okresie epidemii COVID-19.

Warunki edukacji zdalnej

- Infrastrukturalne

- Lokalowe
- Sprzęt TIK
- Dostęp do Internetu

← Infrastruktura z funduszy UE

- Związane z dostępnością e-zasobów

← E-materiały EFS

- Kompetencyjne (kompetencje cyfrowe, dydaktyczne i merytoryczne)

- Kompetencje nauczycieli
- Kompetencje uczniów
- Kompetencje rodziców

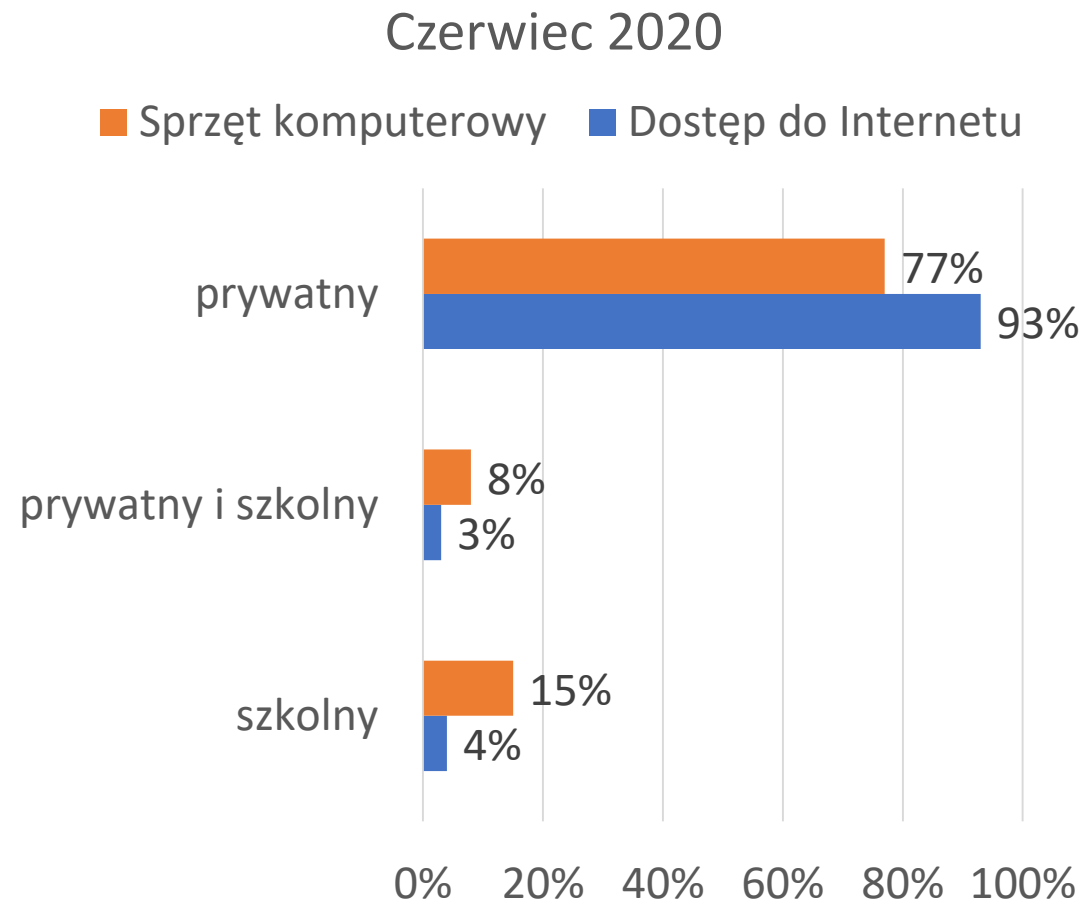
← Szkolenia nauczycieli z zakresu TIK

Bariery → Nierówności szans edukacyjnych: przeobrażenie, nasilenie

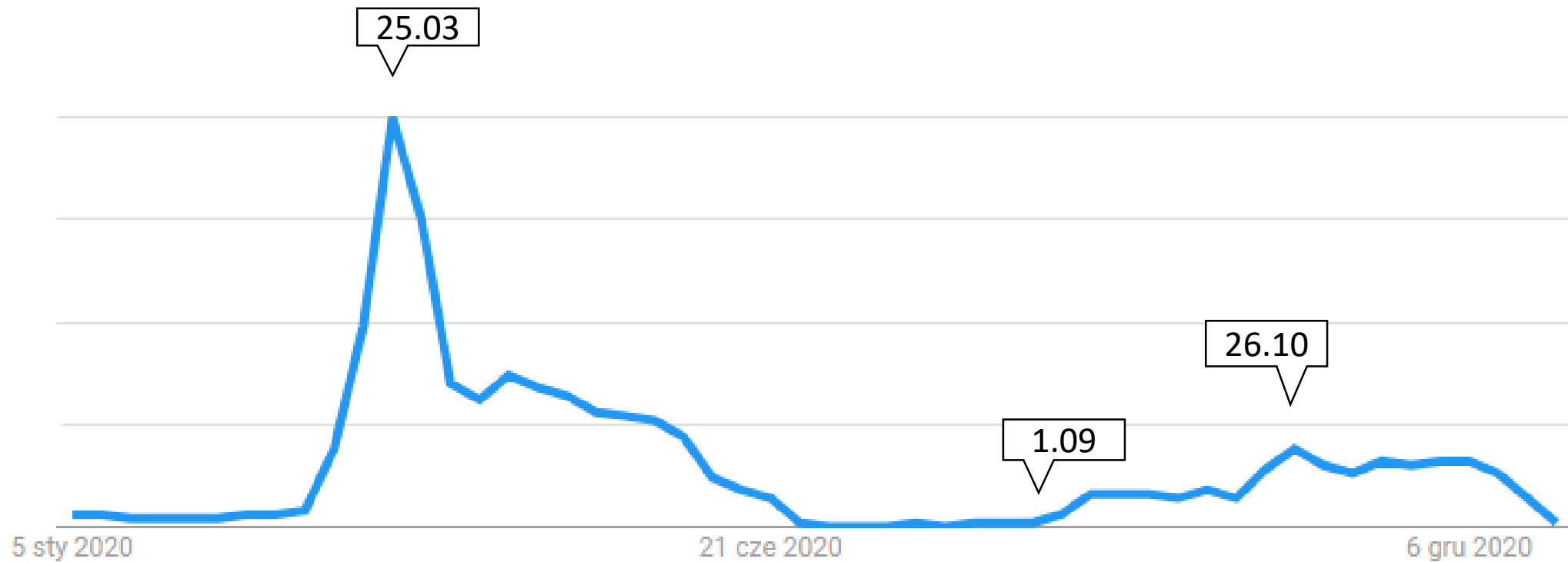
Infrastruktura wykorzystywana w edukacji

W ramach polityki spójności finansowane m.in.:

- wyposażenie szkół w TIK
- infrastruktura dostępu do Internetu, w tym dostęp szkół do Internetu (OSE)
- dofinansowanie zakupów komputerów dla nauczycieli i uczniów przez samorządy (programy „Zdalna szkoła”).

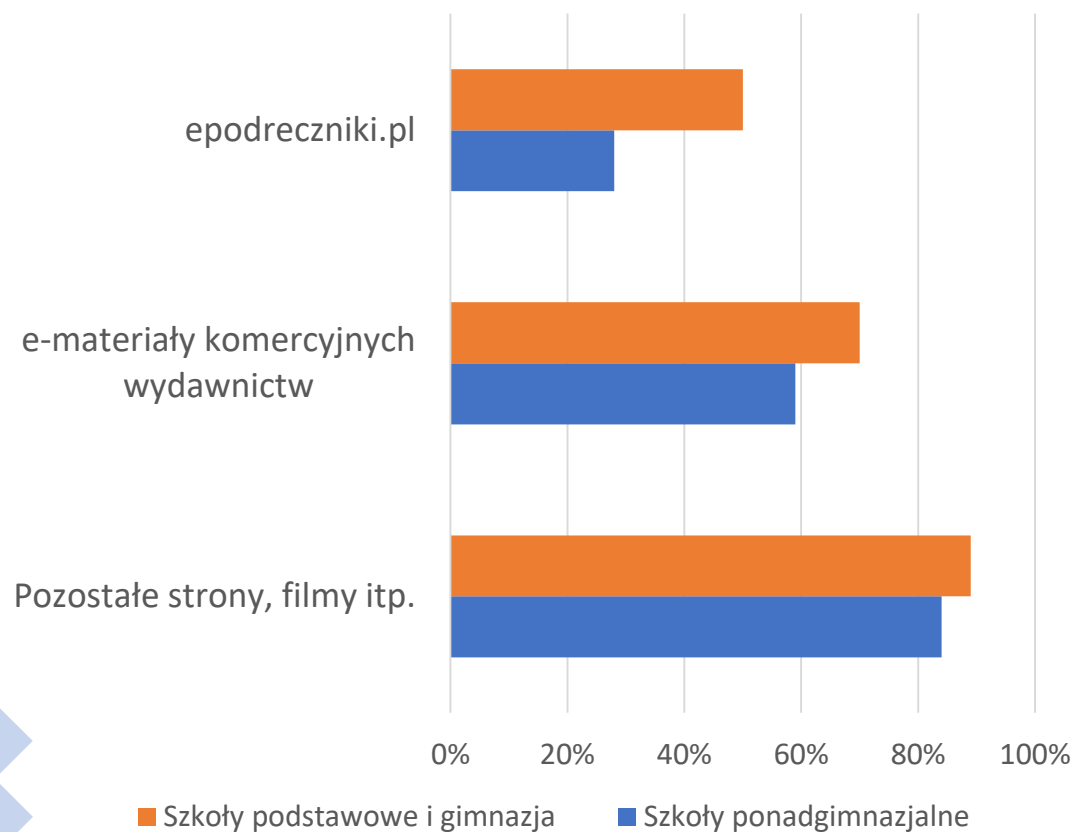

Dynamika zainteresowania ZPE epodreczniki.pl

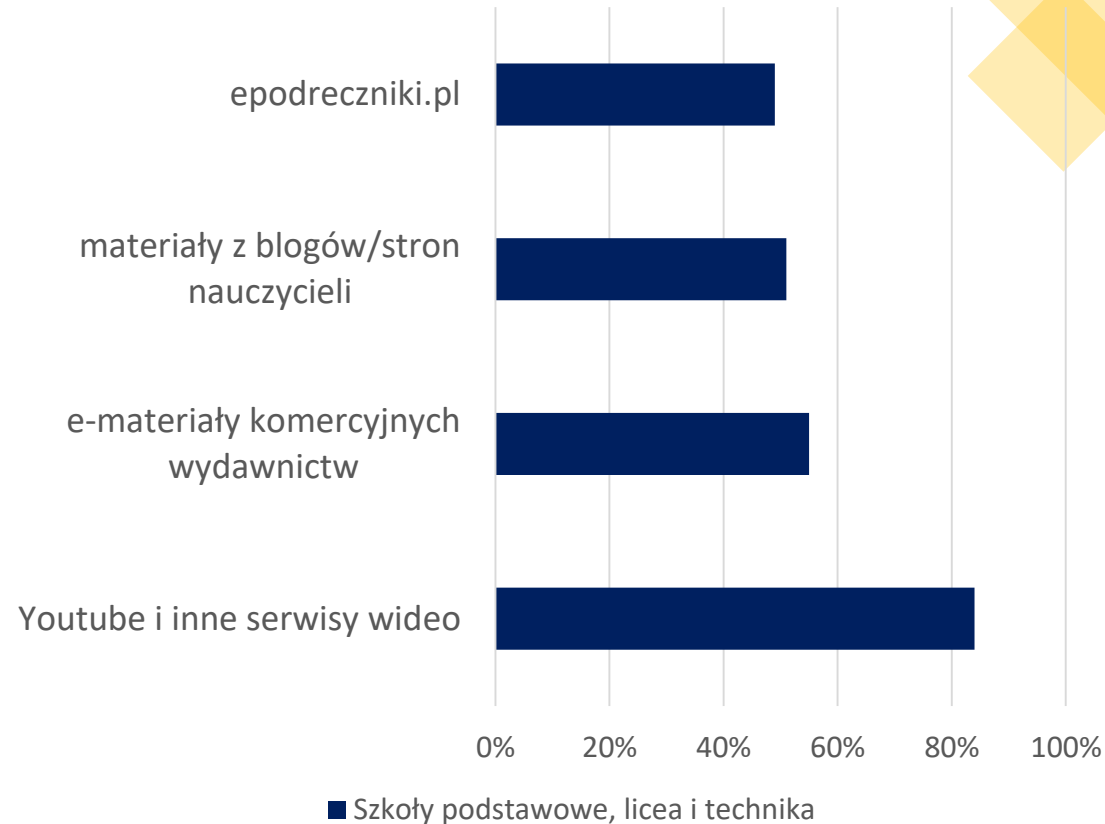

Epodreczniki.pl na tle innych zasobów

Koniec roku szkolnego 2016/2017

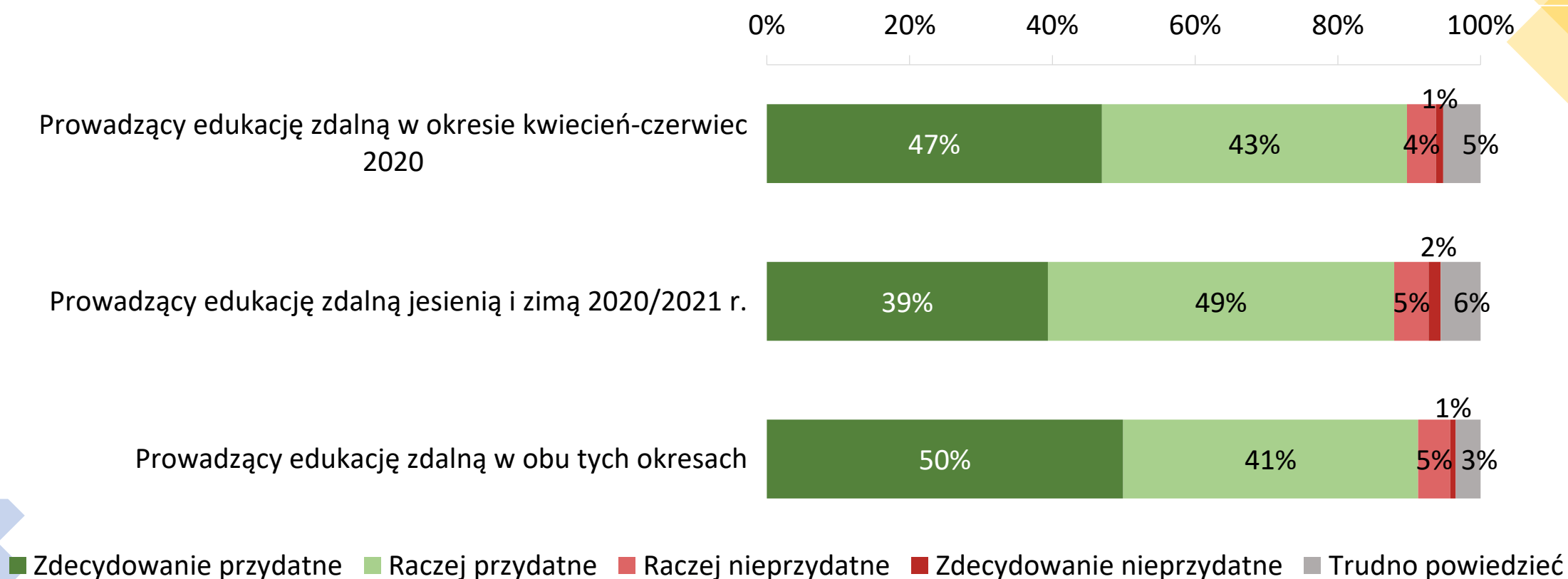

Początek roku szk. 2020/2021 (w nauce zdalnej)

Przydatność szkoleń nauczycieli z zakresu TIK

Przydatność odbytego szkolenia przy prowadzeniu edukacji zdalnej według deklaracji nauczycieli, którzy uczestniczyli w projektach EFS w ramach regionalnych programów operacyjnych.

Wpływ szkoleń EFS na sposób prowadzenia nauczania zdalnego

Odsetek nauczycieli...

...dających uczniom zadania do samodzielnego wykonania	-7,8 p.p.
...zlecających uczniom pracę w grupach przez Internet	+10,6 p.p.
...prowadzących lekcje zdalne na żywo	+3,6 p.p.
...nagrywających lekcję video	brak efektu
...wykorzystujących dziennik elektroniczny	-3,1 p.p.
...regularnie używających narzędzi do udostępniania plików	+11,4 p.p.
...używających narzędzi do angażowania uczniów	+8,7 p.p.

Źródło: Zub, M. (red.) "Ewaluacja wsparcia realizowanego w obszarze edukacji w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

III Raport cząstkowy"

Przykład wykorzystania środków EFS

Pilotażowy program „Școală după școală”

- Rumunia (cały kraj).
- Uruchomiony w marcu 2021 roku.
- Finansowany z EFS w ramach Programul Operațional Capital Uman 2014-2020.
- **Zajęcia wyrównawcze** dla uczniów spełniających co najmniej jeden z warunków:
 - Nie mogli uczestniczyć w edukacji zdalnej z powodu braku odpowiedniego sprzętu/Internetu.
 - Nie zaliczyli pierwszego półrocza roku szkolnego 2020/2021.
 - Stwierdzono w ich przypadku potrzebę zajęć wyrównawczych (np. w ocenie wstępnej na początku aktualnego półrocza).

Rekomendacje

Edukacja w szkole – na ile to możliwe

- Realne stosowanie zasad higieny (np. maseczki, wietrzenie, dezynfekcja), dystansowania społecznego (nauka zmianowa, hybrydowa, w małych grupach).
- Sprawna ocena i zalecenia Sanepid w przypadku zakażeń.
- 100% zasiłek chorobowy/opiekuńczy COVID-19 – powstrzymanie przychodzenia chorych do szkoły i pracy.

Rola polityki spójności:

- Finansowanie tymczasowego zatrudnienia dodatkowych nauczycieli lub nadgodzin by zmniejszyć grupy;
- Zakup środków ochrony dla szkół.
- Zwiększanie świadomości pracodawców, że respektowanie prawa pracownika do zwolnienia lekarskiego i powstrzymanie pandemii jest w ich interesie.
- Dialog z MEN i MZ w kontekście programowania wsparcia i wymiany wiedzy.

Wyrównywanie szans i wsparcie dla uczniów

W edukacji zdalnej i po powrocie – rola m. in. polityki spójności:

- Zwiększenie dostępu do zajęć wyrównawczych.
- Pomoc psychologiczno-pedagogiczna – zwiększenie zatrudnienia psychologów i pedagogów w szkołach.
- Smartfony nie wystarczą. → Likwidacja wykluczenia cyfrowego – zakup laptopa dla każdego ucznia, który jeszcze ich nie go na własny użytek (rola nauczycieli i OPS w ustaleniu którzy to uczniowie) i przygotowanie nauczycieli, uczniów i rodziców do pracy uczniów z własnymi laptopami na lekcjach.
- Opracowanie nowej podstawy programowej:
 - Przejście do transmisji wiedzy do konstruowania wiedzy przez ucznia na podst. doświadczeń edukacyjnych.
 - Poprawa warunków do rozwoju złożonych i horyzontalnych kompetencji kluczowych.
 - Wzmocnienie powiązań pomiędzy teorią i z jej zastosowaniami.
 - Podział zmodernizowanych treści na wymagane minimum i rozszerzające.

Źródła:

OECD i Education International: Principles for an Effective and Equitable Educational Recovery;

Zub, M. (red.): Ewaluacja wsparcia realizowanego w obszarze edukacji w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. III Raport cząstkowy;

Czapliński, P.; Dynowska-Chmielewska, K., Federowicz, M.; Giza-Poleszczuk, A. i in.: Raport edukacja między pandemią COVID-19 a edukacją przyszłości;

Katalyst Education: PowerEd Jak przeciwdziałać wykluczeniom w edukacji?;

Zub, M. (red.): Analiza społeczno-gospodarcza wraz z diagnozą obszarów interwencji EFS.

Infrastruktura szkolna

Wymagania techniczne:

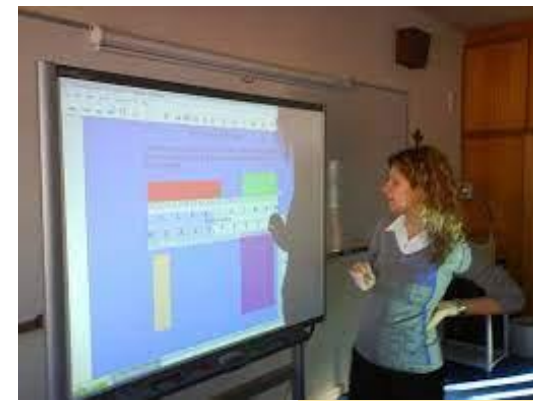
- Interoperacyjność
- Dostępność
- Trwałość

Rola polityki spójności: Standardy techniczne, wymaganie komplementarności, inwestycje.

Doposażenie jest główną motywacją szkół do korzystania z funduszy UE (także EFS). Więcej dyrektorów deklaruje, że wiedzą, jaki sprzęt potrzeba kupić, niż zaplanowało, jak w szkole mają być wykorzystywane TIK.

Rola polityki spójności: Wspieranie przemyślanych inwestycji i aktywnego uczenia się.

- **Projekty zintegrowane:** inwestycje w sprzęt, e-materiały i szkolenia połączone spójną koncepcją.
- Wysoko punktowane **uzasadnienie potrzeby inwestycji** oceniane przez specjalistów TIK w edukacji.
- Konkursy dedykowane dla organów prowadzących, które **przed złożeniem wniosku** przejdą pomyślnie **procedurę prowadzącą do opracowania i udoskonalenia koncepcji wsparcia szkół.**

Źródła:

OECD i Education International: Principles for an Effective and Equitable Educational Recovery;

Plebańska, M., Tarkowski, A.: Cyfryzacja polskiej edukacji. Wizja i postulaty;

Zub, M. (red.): Ewaluacja wsparcia realizowanego w obszarze edukacji w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. III Raport cząstkowy

Zapewnienie dostępu do e-zasobów edukacyjnych; Wykorzystanie doświadczeń i innowacji powstałych podczas pandemii

Rola polityki spójności:

Zintegrowana Platforma Edukacyjna epodreczniki.pl

- Zapewnić możliwości zindywidualizowanego korzystania, wyodrębnić materiał minimum i rozszerzający.
- Nacisk na wartość merytoryczną, kompetencje złożone.
- Wyjść poza najprostsze szablony i zastosować **zaawansowane rozwiązania informatyczne** – np. dobór kolejnych zadań i informacji zwrotnej na podstawie odpowiedzi (ITS), grywalizacja i in.

ZPE nie wystarczy. Rekomendowany **projekt**:

- Zidentyfikowanie wartościowych zasobów – **strony, edukacyjne kanały video, aplikacje oraz inicjatywy gdzie nauczyciele dzielą się metodami i materiałami.**
- Uruchomienie i **szerokie wypromowanie** strony internetowej zawierającej **opis zasobów** i instrukcje obsługi aplikacji, gdzie **nauczyciele umieszczaliby swoje materiały, scenariusze, metody,** oceniane przez użytkowników.
- Projektowanie razem z nauczycielami.

pi-stacja.tv, LearningApps.org, ekreda.pl,
otwartezasoby.pl, ceo.org.pl,
eduzabawy.com, polona.pl, fed.org.pl,
edupolis.pl, edunews.pl, wolnelektury.pl,
superbelfrzy.edu.pl, fina.gov.pl,
wyszukiwarka.efs.men.gov.pl, scholaris.pl

Źródła:

OECD i Education International: Principles for an Effective and Equitable Educational Recovery;

Zub, M. (red.): Ewaluacja wsparcia realizowanego w obszarze edukacji w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. III Raport częściowy;

Penszko, P. (red.) Ewaluacja funkcjonalności e-materiałów opracowywanych w ramach projektów współfinansowanych za pomocą Europejskiego Funduszu Społecznego;

Opracowanie własne.

Wsparcie i docenienie nauczycieli

Poprawa warunków pracy.

- Wzrost subwencji oświatowej i wynagrodzeń, modyfikacja systemu awansu.
- Pomoc psychologiczna (← polityka spójności).

Polityka spójności: Doskonalenie dyrektorów.

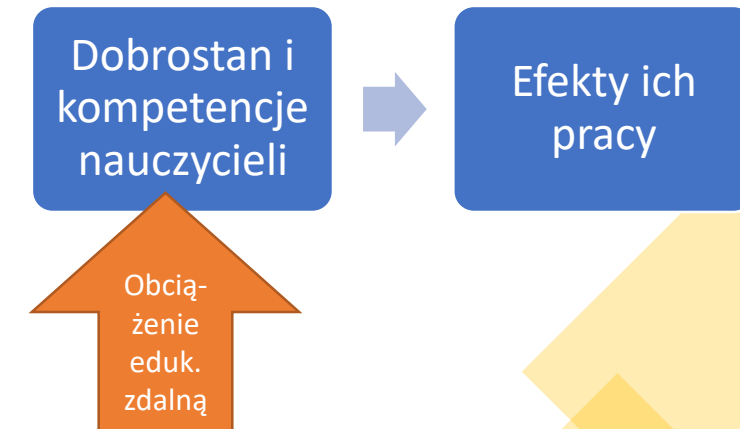
- Świadomość, że dla poprawy osiągnięć uczniów **kluczowa jest zmiana pedagogiczna**, nie wystarczy doposażenie, e-materiały czy szkolenia z TIK.
- Konstruktywne przywództwo i organizowanie współpracy nauczycieli.
- Prawidłowe diagnozowanie potrzeb, określanie celów i dopasowanie do nich narzędzi cyfrowych.

Polityka spójności: Doskonalenie nauczycieli.

- Kompetencje emocjonalne nauczyciela, zarządzanie klasą, **relacje z uczniami, rodzicami i rówieśnicze**;
- **Podstawowe kompetencje cyfrowe i informacyjne.**
- **Dydaktyczne zastosowania e-zasobów.**
- Podejścia, metody i narzędzia cyfrowe wspierające **wewnętrzną motywację uczniów, aktywne uczenie się i rozumienie**;
- Wykorzystanie zasobów (cyfrowych) do indywidualizacji nauki i **wyrównywania szans.**

Formy:

- Szkolenia wzajemne, sieci wymiany doświadczeń i innowacji, szkolenia zewnętrzne.

Zdobywanie wiedzy o edukacji i uczenie się z doświadczenia

- Wyciągnięcie wniosków z edukacji zdalnej, kontynuacja tego co działa a nie podejść, które nie zadziałały.
- Gromadzenie pełniejszej wiedzy o uczeniu się i sytuacji uczniów, zwł. Defaworyzowanych.
- Zdobywanie wiedzy o rozwiązaniach, w tym zagranicznych.

Rola polityki spójności:

- Ustalenie, **jakie podejścia w edukacji, w tym zdalnej i zw. z TIK, są skuteczne:**
 - Prowadzenie krajowych i udział w międzynarodowych badaniach uczniów i nauczycieli.
 - Międzynarodowe wizyty studyjne.
 - Ewaluacja polityki spójności.
- Promowanie podejść opartych na wiedzy naukowej.
 - Preferencyjna punktacja dla projektów zakładających szkolenia oparte o wyniki rzetelnych badań.
- **Monitoring, w tym rozwój SIO** – uczestnictwo w edukacji zdalnej, cyfryzacja, SPE, kwalifikacje nauczycieli, wykorzystanie podwyższonej subwencji.

Źródła:

OECD i Education International: Principles for an Effective and Equitable Educational Recovery;

Ptaszek, G., Stunża, G., Pyżalski, J., Dębski, M., Bigaj, M. (2020) Edukacja zdalna. Co się stało z uczniami, ich rodzicami i nauczycielami?

Zub, M. (red.): Analiza społeczno-gospodarcza wraz z diagnozą obszarów interwencji EFS.

Dziękujemy za uwagę

Paweł Penszko: pawel.penszko@interia.pl

Małgorzata Zub: malgorzata.zub@gmail.com